

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 16ης Μαρτίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Διανοητική ιδιοκτησία – Δικαιώματα επί των φυτικών ποικιλιών – Κανονισμός (ΕΚ) 2100/94 – Παρέκκλιση προβλεπόμενη στο άρθρο 14, παράγραφος 3 – Άρθρο 94, παράγραφος 2 – Προσβολή δικαιώματος – Δικαίωμα αποζημίωσης – Κανονισμός (ΕΚ) 1768/95 – Άρθρο 18, παράγραφος 2 – Αποκατάσταση της ζημίας – Κατ' αποκοπήν ποσό υπολογιζόμενο με βάση το τετραπλάσιο της αμοιβής για την παροχή αδείας – Αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Ανίσχυρο»

Στην υπόθεση C-522/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken (εφετείο του Zweibrücken, Γερμανία) με απόφαση της 18ης Αυγούστου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Αυγούστου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

MS

κατά

Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Λυκούργο, πρόεδρο τμήματος, L. S. Rossi, J.-C. Bonichot, S. Rodin και O. Spineanu-Matei (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: S. Beer, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Ιουλίου 2022,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο MS, εκπροσωπούμενος από τον N. Küster, Rechtsanwalt,
- η Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH, εκπροσωπούμενη από την E. Trauernicht και τον K. von Gierke, Rechtsanwälte,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις A. C. Becker, B. Eggers και G. Koleva,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 27ης Οκτωβρίου 2022,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά το κύρος του άρθρου 18, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με την γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2100/94 του Συμβουλίου σχετικά με τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών (ΕΕ 1995, L 173, σ. 14), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2605/98 της Επιτροπής, της 3ης Δεκεμβρίου 1998 (ΕΕ 1998, L 328, σ. 6) (στο εξής: κανονισμός 1768/95), υπό το πρίσμα του άρθρου 94, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών (ΕΕ 1994, L 227, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του MS και της Saatgut Treuhandverwaltungs GmbH (στο εξής: STV) με αντικείμενο τον υπολογισμό του ύψους της ζημίας που υπέστη η δεύτερη λόγω της εκ μέρους του MS παράνομης φυτεύσεως της ποικιλίας χειμερινού κριθαριού KWS Meridian.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 2100/94

- 3 Το άρθρο 11 του κανονισμού 2100/94, το οποίο επιγράφεται «Κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών», ορίζει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Το πρόσωπο που δημιούργησε ή ανακάλυψε και ανέπτυξε την ποικιλία ή ο διάδοχός του, αμφοτέρων, ήτοι του προσώπου και του διαδόχου του, καλουμένων εφεξής “δημιουργός”, είναι δικαιούχος του κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας.»
- 4 Το άρθρο 13 του ως άνω κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Δικαιώματα του κατόχου κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας και απαγορευμένες πράξεις» ορίζει στις παραγράφους 1 έως 3 τα εξής:

«1. Σύμφωνα με το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας, ο κάτοχος ή οι κάτοχοι κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας, καλούμενος εφεξής “κάτοχος”, δικαιούται να προβαίνει στις ενέργειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 15 και 16, για τις ακόλουθες πράξεις όσον αφορά τα συστατικά ποικιλίας, ή τα συγκομισθέντα υλικά της προστατευόμενης ποικιλίας, καλούμενα και τα δύο εφεξής “υλικό”, απαιτείται η άδεια του κατόχου:

α) παραγωγή ή αναπαραγωγή (πολλαπλασιασμός)·

[...]

Ο κάτοχος μπορεί να χορηγήει την άδεια αυτή υπό όρους και περιορισμούς.

3. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται για συγκομισθέν υλικό μόνον εάν το εν λόγω υλικό αποκτήθηκε δια χρησιμοποίησης συστατικών της προστατευόμενης ποικιλίας άνευ σχετικής αδείας και εκτός εάν ο κάτοχος είχε εύλογες δυνατότητες να ασκήσει το δικαίωμά του επί των συστατικών αυτών ποικιλίας.»

5 Το άρθρο 14 του κανονισμού φέρει τον τίτλο «Παρέκκλιση από τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικής ποικιλίας» και ορίζει τα εξής:

«1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 13 παράγραφος 2 και για τη διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής, οι καλλιεργητές επιτρέπεται να χρησιμοποιούν, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμετάλλευσής τους, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβαν φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή τους, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των σύνθετων ποικιλιών, η οποία καλύπτεται από κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται μόνον στα ακόλουθα γεωργικά φυτικά είδη:

[...]

β) Σιτηρά:

[...]

Hordeum vulgare L. – Κριθάρι

[...]

3. Οι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και διασφάλισης των έννομων συμφερόντων του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας και του καλλιεργητή καθορίζονται, πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, με εκτελεστικούς κανόνες που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 114, βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:

- δεν περιορίζεται ποσοτικά το μέγεθος της εκμετάλλευσης του καλλιεργητή στο μέτρο που απαιτείται για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης,
- το προϊόν της συγκομιδής μπορεί να υφίσταται μεταποίηση για φύτευση είτε από τον ίδιο τον καλλιεργητή είτε από τρίτους που του παρέχουν υπηρεσίες, με την επιφύλαξη ορισμένων περιορισμών τους οποίους μπορούν να θεσπίζουν τα κράτη μέλη όσον αφορά την οργάνωση της μεταποίησης του εν λόγω προϊόντος συγκομιδής, ιδίως προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι το προϊόν που εισάγεται προς μεταποίηση είναι ταυτόσημο προς το μεταποιηθέν προϊόν,
- οι μικροκαλλιεργητές δεν υποχρεούνται να καταβάλλουν αμοιβή στον κάτοχο· [...]

[...]

- οι λοιποί καλλιεργητές θα υποχρεούνται να καταβάλλουν στον κάτοχο μια δίκαιη αμοιβή, η οποία είναι αισθητά χαμηλότερη από το ποσό που καταβάλλεται για τη βάση αδείας

παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού της ίδιας ποικιλίας στην ίδια περιοχή· το πραγματικό επίπεδο της δίκαιης αυτής αμοιβής μπορεί να μεταβάλλεται με το χρόνο, ανάλογα με την έκταση στην οποία γίνεται χρήση της παρέκκλισης που προβλέπεται στην παράγραφο 1, για την συγκεκριμένη ποικιλία,

- οι κάτοχοι είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι για την παρακολούθηση της τήρησης των διατάξεων του παρόντος άρθρου ή των διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος άρθρου· κατά την οργάνωση της παρακολούθησης αυτής, οι κάτοχοι δεν πρέπει να ενεργούν για την εξασφάλιση βοήθειας από επίσημους φορείς,
- οι καλλιεργητές και οι μεταποιητές παρέχουν, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, κατάλληλες πληροφορίες στους κατόχους· κατάλληλες πληροφορίες μπορούν επίσης να παρέχονται από τους επίσημους φορείς που συμμετέχουν στην παρακολούθηση της γεωργικής παραγωγής, εφόσον οι πληροφορίες αυτές συλλέγονται κατά τη συνήθη άσκηση των καθηκόντων τους, και δεν συνεπάγονται πρόσθετη εργασία ή δαπάνες. [...]

6 Το άρθρο 94 του ίδιου κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Παραβίαση», έχει ως εξής:

«1. Κάθε πρόσωπο το οποίο:

- α) επιχειρεί πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 13 παράγραφος 2, όσον αφορά μία ποικιλία για την οποία έχει παραχωρηθεί κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας, χωρίς να είναι εξουσιοδοτημένος προς τούτο

[...]

μπορεί να υποχρεωθεί από τον κάτοχο σε παύση της παραβίασης ή σε καταβολή εύλογης αποζημίωσης ή και στα δύο.

2. Κάθε πρόσωπο το οποίο ζημιώνει άλλον από δόλο ή αμέλεια έχει επιπλέον υποχρέωση να αποζημιώσει τον κάτοχο για την περαιτέρω ζημία που προξενήθηκε από την παραβίαση. Σε περίπτωση ελαφράς αμέλειας, η αξίωση αυτή μπορεί να μειωθεί ανάλογα με το βαθμό της ελαφράς αμέλειας, δεν μπορεί όμως να είναι κατώτερη του οφέλους που αποκόμισε ο παραβάτης από την παραβίαση.»

7 Το άρθρο 114 του κανονισμού 2100/94, το οποίο επιγράφεται «Λοιποί εκτελεστικοί κανόνες», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Για το σκοπό της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, θεσπίζονται λεπτομερείς εκτελεστικοί κανόνες [...].»

Ο κανονισμός 1768/95

8 Ο κανονισμός 1768/95 εκδόθηκε βάσει του άρθρου 114 του κανονισμού 2100/94.

9 Το άρθρο 5 του κανονισμού 1768/95, το οποίο επιγράφεται «Ύψος της αμοιβής», ορίζει τα εξής:

«1. Το ύψος της δίκαιης αμοιβής που θα πρέπει να καταβληθεί στον κάτοχο βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 3 τέταρτη περίπτωση του [...] κανονισμού [2100/94] μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο σύμβασης μεταξύ του κατόχου και του ενδιαφερόμενου καλλιεργητή.

2. Στις περιπτώσεις όπου δεν έχει συναφθεί ή δεν ισχύει μια τέτοια σύμβαση, το ύψος της αμοιβής θα είναι αισθητά χαμηλότερο από το ποσό που καταβάλλεται για τη, βάσει αδείας, παραγωγή [πολλαπλασιαστικού] υλικού της κατώτερης κατηγορίας που πληροί τις προϋποθέσεις για επίσημη πιστοποίηση, της ίδιας ποικιλίας στην ίδια περιοχή.

[...]

4. Όταν, στην περίπτωση της παραγράφου 2, το επίπεδο της αμοιβής αποτελεί αντικείμενο σύμβασης μεταξύ οργανώσεων των κατόχων και των καλλιεργητών, [...], τα συμφωνηθέντα επίπεδα χρησιμοποιούνται ως κατευθυντήριες γραμμές για τον καθορισμό της αμοιβής που πρέπει να καταβληθεί στη σχετική περιοχή και για τα σχετικά είδη, αν τα επίπεδα αυτά και οι σχετικοί όροι έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή γραπτώς από εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους των σχετικών οργανώσεων, και αν σε αυτή τη βάση τα συμφωνηθέντα επίπεδα και όροι έχουν δημοσιευθεί [...].

5. Όταν, στην περίπτωση της παραγράφου 2, δεν εφαρμόζεται μία σύμβαση που αναφέρεται στην παράγραφο 4, η αμοιβή που πρέπει να καταβληθεί ανέρχεται στο 50 % των ποσών που χρεώνονται για την παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού για την οποία έχει χορηγηθεί άδεια, όπως προσδιορίζεται στην παράγραφο 2.

Εντούτοις, σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος έχει γνωστοποιήσει στην Επιτροπή, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1999, ότι επίκειται η σύναψη μιας συμφωνίας, όπως αναφέρεται στην ως άνω παράγραφο 4, μεταξύ των σχετικών οργανώσεων εθνικού ή περιφερειακού επιπέδου, η αμοιβή που πρέπει να καταβληθεί στην αντίστοιχη περιοχή και για τα αντίστοιχα είδη πρέπει να αντιστοιχεί στο 40 % –αντί του 50 % όπως προαναφέρεται– μόνο όμως σε σχέση με τη χρήση της γεωργικής εξαίρεσης, η οποία έχει πραγματοποιηθεί πριν από τη σύναψη της εν λόγω συμφωνίας, και όχι αργότερα από την 1η Απριλίου 1999.

[...]»

10 Το άρθρο 17 του κανονισμού αυτού επιγράφεται «Παραβίαση» και έχει ως εξής:

«Ο κάτοχος μπορεί να επικαλεστεί τα δικαιώματα που απορρέουν από το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών έναντι οποιουδήποτε προσώπου παραβαίνει οποιουδήποτε από τους όρους ή τους περιορισμούς που αφορούν την παρέκκλιση βάσει του άρθρου 14 του [...] κανονισμού [2100/94], όπως αυτή ορίζεται στον παρόντα κανονισμό.»

11 Το άρθρο 18 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Ειδικές αξιώσεις αστικού δικαίου», ορίζει τα εξής:

«1. Το πρόσωπο που αναφέρεται στο άρθρο 17 μπορεί να διωχθεί δικαστικώς από τον κάτοχο προκειμένου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 3 του [...] κανονισμού [2100/94], όπως αυτές ορίζονται στον παρόντα κανονισμό.

2. Εάν κάποιος τέτοιος πρόσωπος επανειλημμένως και σκοπίμως δεν συμμορφώνεται με την υποχρέωση που απορρέει βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση του [...] κανονισμού [2100/94], σχετικά με μία ή περισσότερες ποικιλίες του ίδιου κατόχου, η ευθύνη αποζημίωσης του κατόχου για οποιαδήποτε περαιτέρω ζημία βάσει του άρθρου 94 παράγραφος 2 του [...] κανονισμού [2100/94] θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον ένα συνολικό ποσό, το οποίο υπολογίζεται βάσει του τετραπλάσιου του μέσου ποσού που καταβάλλεται για τη, βάσει αδείας, παραγωγή αντίστοιχης ποσότητας πολλαπλασιαστικού υλικού

προστατευόμενων ποικιλιών του συγκεκριμένου φυτικού είδους στην ίδια περιοχή, με την επιφύλαξη αποζημίωσης οποιασδήποτε μεγαλύτερης ζημίας.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 12 Η STV είναι μια ένωση κατόχων δικαιωμάτων επί προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών, η οποία συστάθηκε από τα μέλη της με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων τους και, ιδίως, την άσκηση επ' ονόματί τους των αιτήσεων παροχής πληροφοριών και των απαιτήσεών τους.
- 13 Ο MS είναι γεωργός ο οποίος κατά τη διάρκεια των τεσσάρων περιόδων εμπορίας 2012/2013 έως 2015/2016 καλλιέργησε την προστατευόμενη δυνάμει του κανονισμού 2100/94 ποικιλία χειμερινού κριθαριού KWS Meridian.
- 14 Η STV άσκησε αγωγή, ζητώντας πληροφόρηση σχετικά με την καλλιέργεια της συγκεκριμένης ποικιλίας. Ο MS προσκόμισε για πρώτη φορά ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου τα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τους όγκους μεταποίησης των συγκεκριμένων σπόρων για τις τέσσερις αυτές περιόδους εμπορίας, οι οποίοι ανέρχονταν, αντιστοίχως, σε 24,5 εκατόκιλα (στο εξής: dt), 26 dt, 34 dt και 45,4 dt.
- 15 Ο MS κατέβαλε εν συνεχεία, για τις περιόδους εμπορίας 2013/2014 έως 2015/2016, ποσά που αντιστοιχούσαν στην αμοιβή η οποία οφειλόταν για τη βάσει αδειας χρήση σπόρων της ποικιλίας χειμερινού κριθαριού KWS Meridian και υπολογίστηκε με τον ίδιο τρόπο όπως η αμοιβή για την περίοδο εμπορίας 2015/2016, το δε ποσό αυτό αντιστοιχούσε στην εύλογη αποζημίωση κατά την έννοια του άρθρου 94, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94.
- 16 Η STV ζήτησε, για τις τρεις επίμαχες περιόδους εμπορίας την καταβολή πρόσθετης αποζημίωσης ανερχόμενης στο τετραπλάσιο της εν λόγω αμοιβής, δυνάμει του άρθρου 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, σε συνδυασμό με το άρθρο 18, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 (στο εξής: επίδικη διάταξη), από την οποία αφαίρεσε το ποσό που κατέβαλε ως αμοιβή ο MS για τις τρεις αυτές περιόδους εμπορίας.
- 17 Ο MS αμφισβήτησε το βάσιμο της αξίωσης της STV για καταβολή επιπλέον αποζημίωσης. Ως προς το ζήτημα αυτό, υποστήριξε κατ' ουσίαν ότι η ζημία της STV είχε αποκατασταθεί διά της καταβολής της εύλογης αποζημίωσης, κατά την έννοια του άρθρου 94, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94, αντί της καταβολής του οφειλόμενου ποσού για τη φύτευση των σπόρων, το οποίο καθορίζεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 1768/95. Ισχυρίστηκε επίσης ότι η επιβολή τυχόν πρόσθετης κατ' αποκοπήν αποζημίωσης τιμωρητικού χαρακτήρα αντιβαίνει στη νομολογία του Δικαστηρίου.
- 18 Με απόφαση της 4ης Δεκεμβρίου 2020, το Landgericht Kaiserslautern (περιφερειακό δικαστήριο Kaiserslautern, Γερμανία) έκανε κατ' ουσίαν δεκτή την αγωγή της STV, διευκρινίζοντας ότι βασίστηκε στο σαφές γράμμα της επίδικης διάταξης.
- 19 Ο MS άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ήτοι του Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken (εφετείου του Zweibrücken, Γερμανία). Κατά τον MS, η επίδικη διάταξη πρέπει να κριθεί ανίσχυρη, επειδή δεν συνάδει με το άρθρο 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, το οποίο δεν επιτρέπει την επιδίκαση στον κάτοχο του

δικαιώματος φυτικής ποικιλίας κατ' αποκοπήν αποζημίωσης τιμωρητικού χαρακτήρα, ανερχόμενης, εν προκειμένω, στο τετραπλάσιο της αμοιβής για τη βάσει άδειας παραγωγή (στο εξής: αμοιβή για την παροχή άδειας).

- 20 Η STV υποστηρίζει ότι η επίδικη διάταξη δεν αντιβαίνει στο άρθρο 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94 και ότι είναι σύμφωνη προς τη νομολογία του Δικαστηρίου.
- 21 Το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι η απόφασή του εξαρτάται αποκλειστικώς από την εγκυρότητα ή μη της επίδικης διάταξης. Κατόπιν της υπόμνησης ότι κανονισμός που εκδίδεται κατ' εφαρμογήν και βάσει εξουσιοδοτικής διάταξης βασικού κανονισμού δεν μπορεί να παρεκκλίνει από τις διατάξεις του τελευταίου δυνάμει των οποίων έχει εκδοθεί και ότι σε ενάντια περίπτωση υπόκειται σε ακύρωση, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι η επίδικη διάταξη με την οποία η Επιτροπή καθόρισε ένα ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό αποζημίωσης ίσο με το τετραπλάσιο της αμοιβής για την παροχή άδειας, ενδέχεται να αντιβαίνει στο άρθρο 94, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 2100/94 και, ως εκ τούτου, να είναι ανίσχυρη.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 94, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94 αποσκοπεί στην αντιστάθμιση του οφέλους που αποκόμισε ο παραβάτης, προβλέποντας εύλογη αποζημίωση η οποία αντιστοιχεί στο ποσό της αμοιβής για την παροχή άδειας. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 94, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του εν λόγω κανονισμού θα έπρεπε ενδεχομένως να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περίπτωση εκ προθέσεως ή εξ αμελείας προσβολής του δικαιώματος επί της φυτικής ποικιλίας, ο κάτοχος του δικαιώματος έχει αξίωση περαιτέρω αποζημίωσης μόνον εφόσον αποδεικνύει ότι υπέστη συγκεκριμένη περαιτέρω ζημία. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, κατά τα φαινόμενα, ότι ο καθορισμός, μέσω γενικού κανόνα, ελάχιστης αποζημίωσης δεν συνάδει με το άρθρο 94, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 2100/94.
- 23 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken (εφετείο του Zweibrücken) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Συνάδει το άρθρο 18, παράγραφος 2, του κανονισμού [1768/95] προς τον [κανονισμό 2100/94] και, ειδικότερα, προς το άρθρο 94, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού αυτού, στον βαθμό που είναι δυνατό να ζητηθεί, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει η εν λόγω διάταξη, ελάχιστη αποζημίωση ίση με το τετραπλάσιο της αμοιβής για την παροχή άδειας;»

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 24 Η Επιτροπή επισημαίνει, με τις παρατηρήσεις της, ότι οι περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, όπως προκύπτουν από την απόφαση περί παραπομπής, είναι ασαφείς, χωρίς ωστόσο να υποστηρίζει ρητώς ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη. Διερωτάται επί του αν, εν προκειμένω, πληρούνταν κατά τις περιόδους εμπορίας 2013/2014 έως 2015/2016 οι προϋποθέσεις του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94, ιδίως δε εκείνες που αφορούν την προς διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής χρήση, εκ μέρους του καλλιεργητή, του προϊόντος συγκομιδής προστατευόμενης ποικιλίας για πολλαπλασιαστικούς σκοπούς στην εκμετάλλευσή του. Υποστηρίζει ότι, εάν δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις αυτές, η εν λόγω διάταξη και η επίδικη διάταξη δεν είναι κρίσιμες για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης και η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα δεν είναι συναφώς καθοριστικής σημασίας.

- Υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι το ζήτημα αν πληρούνται οι πραγματικές προϋποθέσεις του άρθρου 14 μπορεί να εκτιμηθεί μόνον από το αιτούν δικαστήριο, στο οποίο εναπόκειται να εξακριβώσει όλα τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά.
- 25 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων που καθιερώνεται με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, εναπόκειται αποκλειστικά στο εθνικό δικαστήριο το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη για τη δικαστική απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί, να εκτιμήσει, με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, τόσο αν η προδικαστική απόφαση είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και αν τα ερωτήματα που υποβάλλει στο Δικαστήριο είναι λυσιτελή. Συνεπώς, εφόσον τα ερωτήματα που υποβάλλει το εθνικό δικαστήριο αφορούν την ερμηνεία ή το κύρος κανόνα του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο οφείλει κατ' αρχήν να απαντήσει (απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, Facebook Ireland και Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, σκέψη 73 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 26 Συνεπώς, για τα ερωτήματα που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης συντρέχει τεκμήριο λυσιτέλειας. Το Δικαστήριο μπορεί να μην απαντήσει σε ερώτημα που έχει τεθεί από εθνικό δικαστήριο μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία ή εκτίμηση περί του κύρους κανόνα του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή, ακόμη, όταν δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που κρίνει αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα (απόφαση της 28ης Απριλίου 2022, Caruter, C-642/20, EU:C:2022:308, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 27 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το εθνικό δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες όχι όσον αφορά το ζήτημα αν η επίδικη διάταξη έχει εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης, αλλά ως προς το κύρος της υπό το πρίσμα του κανονισμού 2100/94 και, ιδίως, του άρθρου του 94, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει επίσης ότι ο MS υποστήριξε πρωτοδίκως ότι η ζημία της STV είχε αποκατασταθεί διά της καταβολής της εύλογης αποζημίωσης, κατά την έννοια του άρθρου 94, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94, αντί της καταβολής του οφειλόμενου ποσού για τη φύτευση των σπόρων, το οποίο καθορίζεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5, παράγραφος 5, του κανονισμού 1768/95. Πλην όμως, η τελευταία διάταξη αφορά το ύψος της δίκαιης αμοιβής που θα πρέπει να καταβληθεί στον δικαιούχο δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94, όπερ προϋποθέτει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94 και ιδίως εκείνες που αφορούν την προς διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής χρήση, εκ μέρους του καλλιεργητή, του προϊόντος συγκομιδής προστατευόμενης ποικιλίας για πολλαπλασιαστικούς σκοπούς σε αγρό της εκμετάλλευσής του. Τέλος, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι οι διάδικοι της κύριας δίκης διαφωνούν μόνον επί του ποσού της καταβλητέας αποζημίωσης λόγω της φύτευσης σπόρων χωρίς τη σχετική άδεια.
- 28 Εξάλλου, δεν προκύπτει, πολλώ δε μάλλον δεν προκύπτει προδήλως, ότι η ζητούμενη από το αιτούν δικαστήριο εκτίμηση περί του κύρους κανόνα ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή ότι το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως.
- 29 Επομένως, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 30 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν η επίδικη διάταξη είναι έγκυρη υπό το πρίσμα του άρθρου 94, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 2100/94, στον βαθμό που προβλέπει, σε περίπτωση επανειλημμένης και σκόπιμης μη συμμορφώσεως προς την υποχρέωση καταβολής της δίκαιης αμοιβής που οφείλεται βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού αυτού και προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη ο κάτοχος του δικαιώματος επί της φυτικής ποικιλίας, ελάχιστη αποζημίωση η οποία καλύπτει τουλάχιστον ένα κατ' αποκοπήν ποσό υπολογιζόμενο βάσει του τετραπλάσιου του μέσου όρου που καταβάλλεται για τη, βάσει αδείας, παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευόμενων ποικιλιών του συγκεκριμένου φυτικού είδους στην ίδια περιοχή.
- 31 Υπενθυμίζεται ότι κατά το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, όσον αφορά τα συστατικά ή τα συγκομισθέντα υλικά της προστατευόμενης ποικιλίας, απαιτείται η άδεια του κατόχου του δικαιώματος ιδίως για την παραγωγή ή την αναπαραγωγή (πολλαπλασιασμό).
- 32 Εντούτοις, για τη διασφάλιση της γεωργικής παραγωγής, το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94 προβλέπει, κατά παρέκκλιση από την υποχρέωση λήψης άδειας από τον κάτοχο του δικαιώματος, ότι οι καλλιεργητές επιτρέπεται να χρησιμοποιούν, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμετάλλευσής τους, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβαν φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή τους, πολλαπλασιαστικό υλικό μιας προστατευόμενης ποικιλίας η οποία περιλαμβάνεται μεταξύ των γεωργικών φυτικών ειδών που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 2. Η εφαρμογή της παρέκκλισης εξαρτάται από τη συνδρομή ορισμένων προϋποθέσεων.
- 33 Το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94, αφενός, ορίζει ότι οι προϋποθέσεις αυτές καθορίζονται με τους εκτελεστικούς κανόνες που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 114, βάσει κριτηρίων που καθιστούν δυνατή την εφαρμογή της παρέκκλισης και τη διασφάλιση των έννομων συμφερόντων του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 11, παράγραφος 1, και του καλλιεργητή, και, αφετέρου, απαριθμεί τα διάφορα αυτά κριτήρια. Μεταξύ των κριτηρίων περιλαμβάνεται και εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού και αφορά την καταβολή δίκαιης αμοιβής κατά παρέκκλιση της οφειλόμενης για τη συγκεκριμένη χρήση (στο εξής: κατά παρέκκλιση δίκαιη αμοιβή) στον κάτοχο του δικαιώματος. Η κατά παρέκκλιση δίκαιη αμοιβή πρέπει να είναι αισθητά χαμηλότερη από το ποσό της αμοιβής για την παροχή άδειας.
- 34 Στην περίπτωση που οι καλλιεργητές οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 δεν καταβάλλουν την εκεί προβλεπόμενη αμοιβή στον κάτοχο του δικαιώματος, δεν ισχύει η παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 14, παράγραφος 1, και πρέπει να γίνει δεκτό ότι αυτοί προβαίνουν, χωρίς να έχουν λάβει σχετική άδεια, σε μία από τις πράξεις του άρθρου 13, παράγραφος 2. Δυνάμει του άρθρου 94, παράγραφος 1, του κανονισμού, ο κάτοχος του δικαιώματος μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά του καλλιεργητή προκειμένου να υποχρεωθεί ο καλλιεργητής να παύσει την προσβολή ή να καταβάλει δίκαιη αποζημίωση ή και τα δύο. Εάν πρόκειται δε για πράξη εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, ο καλλιεργητής υποχρεούται επιπλέον, κατά το άρθρο 94, παράγραφος 2, να επανορθώσει τη ζημία που υπέστη ο κάτοχος του δικαιώματος (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιουνίου 2015, Saatgut-Treuhandverwaltung, C-242/14, EU:C:2015:422, σκέψη 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 35 Δεδομένου ότι ο κανονισμός 1768/95 αποσκοπεί στη διευκρίνιση των κριτηρίων του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94 και ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της, εξουσιοδοτείται να λάβει όλα τα αναγκαία ή πρόσφορα εκτελεστικά μέτρα για την εφαρμογή του δεύτερου κανονισμού, ιδίως υπό την προϋπόθεση όμως ότι αυτά δεν αντιβαίνουν σε αυτόν (πρβλ. απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2014, Κοινοβούλιο κατά Επιτροπής, C-65/13, EU:C:2014:2289, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), πρέπει να εξεταστεί αν το θεσμικό αυτό όργανο, προβλέποντας στην επίδικη διάταξη ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό αποζημίωσης για τη ζημία του κατόχου του δικαιώματος, παρέβη το άρθρο 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο.
- 36 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το άρθρο 94 του κανονισμού 2100/94 θεμελιώνει υπέρ του κατόχου κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας αξίωση αποζημίωσης η οποία όχι μόνον είναι πλήρης, αλλά ερείδεται, περαιτέρω, σε αντικειμενική βάση, ήτοι καλύπτει μόνον τη ζημία από την προσβολή του δικαιώματος, χωρίς να μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την επιδίκαση ενός κατ' αποκοπήν συμπληρωματικού ποσού για την εν λόγω προσβολή (πρβλ. απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, σκέψεις 33 και 43).
- 37 Ως εκ τούτου, το άρθρο 94 του κανονισμού 2100/94 δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως δυνάμενο να αποτελέσει νομική βάση υπέρ του κατόχου του δικαιώματος, προκειμένου να υποχρεωθεί ο παραβάτης να καταβάλει αποζημίωση τιμωρητικού χαρακτήρα καθοριζόμενη κατ' αποκοπήν (απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, σκέψη 34).
- 38 Αντιθέτως, το ύψος της οφειλόμενης αποζημίωσης δυνάμει του άρθρου 94 του κανονισμού 2100/94 πρέπει να αντιστοιχεί επακριβώς, στον βαθμό που τούτο είναι εφικτό, στις πραγματικές και βέβαιες ζημίες που υπέστη ο κάτοχος του δικαιώματος επί της φυτικής ποικιλίας συνεπεία της προσβολής (απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, σκέψη 35).
- 39 Πράγματι, αφενός, το άρθρο 94, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94 έχει ως αντικείμενο την οικονομική αντιστάθμιση του οφέλους που αντλεί ο παραβάτης, το δε όφελος αυτό αντιστοιχεί στο ισόποσο της μη καταβληθείσας αμοιβής για την παροχή αδείας. Συναφώς, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η διάταξη αυτή δεν προβλέπει την αποκατάσταση ζημιών πέραν αυτών που συνδέονται με τη μη καταβολή της «εύλογης αποζημίωσης» κατά την έννοια της διάταξης αυτής (απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 40 Αφετέρου, το άρθρο 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94 αφορά τη ζημία του κατόχου του δικαιώματος την οποία ο παραβάτης έχει «επιπλέον υποχρέωση» να αποκαταστήσει σε περίπτωση προσβολής που διαπράττεται «από δόλο ή αμέλεια» (απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, σκέψη 32).
- 41 Όσον αφορά την έκταση της αποζημίωσης, κατά το άρθρο 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι εναπόκειται στον κάτοχο του προσβληθέντος δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας να προσκομίσει τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η ζημία που υπέστη υπερβαίνει τα στοιχεία που καλύπτει η εύλογη αποζημίωση της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού (απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, σκέψη 56).

- 42 Υπό την έννοια αυτή, το ύψος της αμοιβής για την παροχή αδείας δεν μπορεί να αποτελέσει *per se* τη βάση για την εκτίμηση της ζημίας αυτής. Πράγματι, μια τέτοια αμοιβή παρέχει τη δυνατότητα υπολογισμού της εύλογης αποζημίωσης που προβλέπει το άρθρο 94, παράγραφος 1, του κανονισμού 2100/94 και δεν συνδέεται κατ' ανάγκην με τη ζημία που εξακολουθεί να μην έχει αποκατασταθεί (πρβλ. απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, σκέψη 57).
- 43 Εναπόκειται, αφετέρου, στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει σε ποιον βαθμό οι ζημίες τις οποίες επικαλείται ο κάτοχος του προσβληθέντος δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας μπορούν να αποδειχθούν επακριβώς ή εάν πρέπει να καθοριστεί ένα κατ' αποκοπήν ποσό το οποίο να αντιστοιχεί, στον μεγαλύτερο δυνατόν βαθμό, στην πραγματική έκταση των ζημιών αυτών (απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, σκέψη 59).
- 44 Το κύρος της επίμαχης διάταξης, υπό το πρίσμα του άρθρου 94, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 2100/94, πρέπει να εκτιμηθεί λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων.
- 45 Πρώτον, επισημαίνεται ότι η επίδικη διάταξη καθορίζει ένα ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό το οποίο υπολογίζεται βάσει του τετραπλάσιου του μέσου ποσού της αμοιβής για την παροχή αδείας, ενώ το ύψος της αμοιβής αυτής δεν μπορεί να αποτελέσει *per se* τη βάση για την εκτίμηση της ζημίας βάσει του άρθρου 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 42 της παρούσας απόφασης.
- 46 Δεύτερον, ο καθορισμός ελάχιστου κατ' αποκοπήν ποσού για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη ο κάτοχος του δικαιώματος συνεπάγεται, όπως δήλωσε η Επιτροπή απαντώντας σε ερώτηση που της έθεσε το Δικαστήριο, ότι ο τελευταίος δεν υποχρεούται να αποδείξει την έκταση της ζημίας του, αλλά μόνον την ύπαρξη επανειλημμένης και σκόπιμης προσβολής των δικαιωμάτων του. Πλην όμως, όπως υπενθυμίζεται στις σκέψεις 38 και 41 της παρούσας απόφασης, η αποζημίωση δυνάμει του άρθρου 94 του κανονισμού 2100/94 πρέπει να αντιστοιχεί επακριβώς, στον βαθμό που τούτο είναι εφικτό, στις πραγματικές και βέβαιες ζημίες που υπέστη ο κάτοχος του δικαιώματος, στον οποίο εναπόκειται να προσκομίσει τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η κατά την παράγραφο 2 ζημία υπερβαίνει τα στοιχεία που καλύπτει η εύλογη αποζημίωση της παραγράφου 1.
- 47 Ο καθορισμός ενός ελάχιστου κατ' αποκοπήν ποσού αποζημίωσης έχει επίσης ως συνέπεια την καθιέρωση αμάχητου τεκμηρίου όσον αφορά την ελάχιστη έκταση της ζημίας και περιορίζει την εξουσία εκτίμησης του δικαστηρίου, το οποίο μπορεί μόνο να επιδικάσει μεγαλύτερο ποσό από το κατ' αποκοπήν ελάχιστο που καθορίζει η επίδικη διάταξη, και όχι μικρότερο, τούτο δε, όπως αναγνώρισε η Επιτροπή απαντώντας σε ερώτηση που της έθεσε το Δικαστήριο επί του σημείου αυτού κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ακόμη και στην περίπτωση που η πραγματική ζημία μπορεί ευχερώς να αποδειχθεί και προκύπτει ότι είναι μικρότερη από το ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό.
- 48 Τέλος, κατά τη νομολογία που υπενθυμίζεται στη σκέψη 43 της παρούσας απόφασης, κατ' αποκοπήν καθορισμός της αποζημίωσης δυνάμει του άρθρου 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94 μπορεί να γίνει μόνο βάσει εκτιμήσεως του επιληφθέντος δικαστηρίου. Κατά συνέπεια, η επίδικη διάταξη, προβλέποντας ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό για την αποκατάσταση της ζημίας του κατόχου του δικαιώματος, περιορίζει συναφώς και την εξουσία εκτίμησης του επιληφθέντος δικαστηρίου.

- 49 Τρίτον, ενώ, όπως υπενθυμίζεται στις σκέψεις 37 και 38 της παρούσας απόφασης και επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 83 των προτάσεών του, το ύψος της αποζημίωσης δυνάμει του άρθρου 94 του κανονισμού 2100/94 πρέπει να αντιστοιχεί επακριβώς, στον βαθμό που τούτο είναι εφικτό, στις πραγματικές και βέβαιες ζημίες που υπέστη ο κάτοχος του δικαιώματος, χωρίς να επιδικάζεται εν τέλει αποζημίωση τιμωρητικού χαρακτήρα, η επίδικη διάταξη, προβλέποντας αποζημίωση η οποία ανέρχεται σε ελάχιστο κατ' αποκοπήν ποσό υπολογιζόμενο βάσει του τετραπλάσιου του μέσου όρου του ποσού της αμοιβής για την παροχή αδείας, μπορεί να οδηγήσει στην επιδίκαση αποζημίωσης τιμωρητικού χαρακτήρα.
- 50 Τέταρτον, όσον αφορά τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή επικαλούμενη την απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2017, *Stowarzyszenie Oławska Telewizja Kablowa* (C-367/15, EU:C:2017:36), όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 87 και 88 των προτάσεών του, η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή αφορούσε την ερμηνεία της οδηγίας 2004/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΕΕ 2004, L 157, σ. 45, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 195, σ. 16), ενώ στην υπό κρίση υπόθεση το Δικαστήριο καλείται να εκτιμήσει το κύρος διάταξης του κανονισμού 1768/95, ο οποίος αποτελεί εκτελεστικό μέτρο του κανονισμού 2100/94 και, όπως επισημαίνεται στη σκέψη 35 της παρούσας απόφασης, πρέπει ως εκ τούτου να συνάδει με τον εν λόγω κανονισμό και ιδίως το άρθρο του 94, παράγραφος 2. Επιπλέον, η οδηγία αφορά όλα τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και όχι μόνον τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, ενώ η ποικιλία των ενδεχόμενων παραβιάσεων και προσβολών των δικαιωμάτων που καλύπτει είναι μεγάλη. Κατά συνέπεια, μολονότι η οδηγία αυτή μπορεί, κατά περίπτωση, να αποτελεί στοιχείο του κρίσιμου πλαισίου που πρέπει να ληφθεί υπόψη για την ερμηνεία του κανονισμού 2100/94, πρέπει εντούτοις να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να προσδοθεί στον κανονισμό αυτόν, με το πρόσχημα της συστηματικής ερμηνείας, περιεχόμενο το οποίο δεν αντιστοιχεί στο γράμμα του και στον σκοπό του όσον αφορά το καθεστώς προστασίας των κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών.
- 51 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 45 έως 49 της παρούσας απόφασης, η επίδικη διάταξη αντιβαίνει στο άρθρο 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, όπως ερμηνεύεται από το Δικαστήριο, κατά το μέτρο που αυτή καθορίζει το ποσό της οφειλόμενης αποζημίωσης με βάση την αμοιβή για την παροχή αδείας, καθιερώνει αμάχητο τεκμήριο όσον αφορά την ελάχιστη έκταση της ζημίας και περιορίζει την εξουσία εκτίμησης του επιληφθέντος δικαστηρίου. Το επιχείρημα που προβάλλουν η STV και η Επιτροπή κατά το οποίο η επίδικη διάταξη εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση επανειλημμένης και σκόπιμης παράβασης της υποχρέωσης καταβολής της προβλεπόμενης στο άρθρο 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 κατά παρέκκλιση δίκαιης αμοιβής δεν είναι ικανό να μεταβάλει το ανωτέρω συμπέρασμα. Συνεπώς, η Επιτροπή, θεσπίζοντας την επίδικη διάταξη υπερέβη τα όρια των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της, υπό το πρίσμα του άρθρου 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94.
- 52 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η επίδικη διάταξη είναι ανίσχυρη υπό το πρίσμα του άρθρου 94, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 2100/94, στον βαθμό που προβλέπει, σε περίπτωση επανειλημμένης και σκόπιμης μη συμμορφώσεως προς την υποχρέωση καταβολής της κατά παρέκκλιση δίκαιης αμοιβής που οφείλεται βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 και προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη ο κάτοχος του δικαιώματος επί της φυτικής ποικιλίας, ελάχιστη αποζημίωση η οποία καλύπτει τουλάχιστον ένα κατ' αποκοπήν ποσό υπολογιζόμενο βάσει του τετραπλάσιου του μέσου όρου που καταβάλλεται για τη, βάσει αδείας, παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευόμενων ποικιλιών του συγκεκριμένου φυτικού είδους στην ίδια περιοχή.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 53 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 18, παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με την γεωργική εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 14 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2100/94 του Συμβουλίου σχετικά με τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2605/98 της Επιτροπής, της 3ης Δεκεμβρίου 1998, είναι ανίσχυρο.

(υπογραφές)